

גליון תורני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

בס"ד
מרהשון התשפ"ד
גליון מס' 64

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סגד שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
א"י"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי
ממורנו הרב שליט"א

אמונה ועבודת ה' - בכל מצב

< אתה בחרתנו ואתה חוננתנו >

אנחנו נכנסים כעת לחודש מרחשון
שיבוא עלינו לטובה ולברכה, אמנו!

והנה, חודש זה מגיע לאחר העלייה שלנו
הגדולה לאחר הימים הנוראים שהם ימי ראש
השנה, יום הכיפורים, שבהם אנחנו מתקרבים
לה' יתברך ע"י התשובה והם ימי העבודה
ביראה [וכמובן גם מתוך שמחה וכמו שכבר אמרתי
כמה פעמים, ובבחינת מה שאמר הכתוב (תהלים):
"וגילו ברעדה"], ואחר כך עברנו את חג הסוכות
שעובר עלינו מתוך שמחה גדולה וכמאמר
הכתוב: "ושמחת בחגך וכו' והיית אך שמח",
והשיא מגיע בחג שמחת תורה שבו אנחנו
רוקדים ושמחים עם התורה הקדושה, ואז מגיע
חודש מרחשון שבו אין חגים כלל וידוע שזה
אחד מהטעמים לשם החודש: "מר" והיינו
שלעומת החודש הקודם ושאר חודשים שיש
בהם חגים הרי שחודש זה הוא מר.

והנה כבר הבאתי פעמים רבות מה שאמר
הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זיע"א במוצאי
שמחת תורה כשראה את פני העם מדוכדכים
מזה שנגמרו החגים הקדושים: "אתו בורא
עולם של אתה בחרתנו" הוא אותו בורא
עולם של אתה חוננתנו!...

ויסוד העניין הוא, שה' נשאר עמנו תמיד
ותמיד יש לנו מה לעשות ואין לעבוד אותו על
ידי תורה, תפילה ומעשים טובים, ואדרבה,
לפעמים עבודה זו היא גדולה יותר שהיא
בבחינת חושך, שהרי
בחגים יש לנו אור
גדול ושפע גדול כמו
שמגיש כל אחד
מישראל, ועי' בזה
באריכות בספה"ק
"דרך ה" שמאריך
בעניין השפע
המיוחד המושפע
במועדי השנה,
ואכמ"ל, וממילא על
ידי עבודת ה' בימים
אלו שפחות מאירים
הרי שיש לאדם שכר גדול בעמלו.

< ואמונתך בלילות >

יש לנו הרבה להתחזק בימים אלו באמונה
וביטחון ובידיעה שגם בימי חושך אלו ה' נמצא
עמנו, וכמאמר הכתוב (תהלים): "להגיד בבוקר
חסדך ואמונתך בלילות" היינו שביום שיש אור
הרי שכולם מודים על החסדים וקל להם
להאמין, אמנם יסוד ושורש האמונה הוא
בלילות, היינו מתי שיש חושך מכל מיני
בחינות, וכגון כאן שאין חג מיוחד, ואז כל
עבודת האדם היא להתגבר על היצר הרע הרגיל

אור התמים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

ט' בחשוון - היארצייט של הקדוש ר' נפתלי
בינוש הי"ד בן מרן הגאון ר' אלחנן וסורמן זיע"א -

נרצח על קידוש ה' בשנת תש"ב - סיפר לי הבה"ח
היושע ברון שיחי' שהסבא שלו הגאון ר' אריה לייב
ברון זצוק"ל מגדולי ראשי הישיבות באמריקה היה
לומד בחברותא עם הבחור ר' נפתלי בינוש הנ"ל בליל
שישי וכשהם סיפרו את זה למרן הגאון ר' אלחנן
זיע"א אמר להם שהעניין הזה של המשמר בליל שישי
היה טוב לזמנו כי היו ערים כל הלילה אך לאחר מכן
היה להם עוף בסעודת שבת וע"י כך היו משיבים את
נפשם אך כיום
[בשנות הרעב של
אז] שאין עוף
לשבת כדאי לכם
לישון וללמוד

ביום כדי שיהיה לכם כוח לעבודת ה', וזה מראה את
גודל ההתמדה של פעם שהיו ערים ולומדים והיה די
להם בעוף של שבת כדי לחיותם לעסוק בתורה, זיע"א.

ל מרחשוון - היארצייט של הרה"ק ר' צבי
הירש מרימנוב זיע"א (נפטר בשנת תר"ו) - המכונה בפי
חסידים בלשון חיבה ר' הערשלה משרת - היה
תלמידו ומשרתו הנאמן של הרה"ק ר' מנחם מנדל
מרימנוב זיע"א [מארבעת תלמידיו המובהקים של הרה"ק
ר' אלימלך מליז'ענסק זיע"א - מוסיף הבה"ח ר' דניאל הירש
שיחי' (בשם ספר "קדושת נעם אלימלך" עמ' ת"ק בשם הרה"ק ר'
זושא זיע"א), שעליהם רמזו הפסוק בבראשית: "ונהר יוצא
מעדן וכו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"]. בצוואתו
של רמ"מ ביקש למנות את ר' הערשלה לממשיכו,
ונהרו אליו אלפים ורבבות, זיע"א.

בספר "ספורי נשמה" ועוד - מסופר עליו שהיה
מנקה בכל בוקר ומסדר פותח את החלונות בבית
המדרש של הרה"ק רמ"מ מרימנוב זיע"א, וכן עשה
יום למחרת חופתו, והחסידיים שלא ידעו גדלותו
וחשבוהו למשרת פשוט סיפרו זאת להרה"ק רמ"מ,
שהו דבר מוזר שיבוא כל כך מוקדם לאחר חופתו,
אמר להם הרה"ק רמ"מ: "ב"ה שהוא בא, כי ע"י זה
שמנקה את בית המדרש פותח את הדרך לתפילות
שלנו לשמיים". שנים לאחר מכן הגיע הרה"ק ר'
יחזקאל משינאווא זיע"א [בן הרה"ק הדברי חיים זיע"א
- ונשיא הישוב בארץ ישראל - שאף הגיע לבקר בה ברוב
רושם עד שעשו פסיפס מפורסם בדמותו] לבית מדרש
אחד וראהו מוזנח ומולכלך וסיפר להם המעשה הנ"ל
מר' הערשלה - וכשהשכים בבוקר ראה יהודי אחד
פשוט עומד ומנקה והתנצל בפניו שלא עושה כר'
הערשלה עם כל הכוונות, אמר לו הרה"ק משינאווא:
"כיון שאתה עושה בפשטות ובתמימות ג"כ תפתח
לנו את שערי התפילה..."

תנצב"ה

מתוך השיעור השבועי של מוה"ר שליט"א:
כ"ט מרחשון התשפ"ד - גליון מס' 99, מרחשון התשפ"א - גליון מס' 128

מורנו שליט"א
מעתיק בתפילה
לישועת
הכלל והפרט
בקבר החל
אמנו ע"ה
שיום פטירתה
בי"א מרחשון

שאומר לו מה לך לקום ולהתפלל? הרי לא
ראש השנה ויום כיפור היום! וכן הוא אומר לו
עכשיו זה ימים רגילים ואין לך צורך מיוחד
לעבוד את ה' בשמחה! ואין זה נכון, כי תמיד
צריך לעבוד את ה' ותמיד יש להיות שמחים!

< מה רומזים לנו הקפה והחלב של הבוקר... >

ורמזו בספרים הקדושים שראשי התיבות
של הפסוק הנ"ל: "להגיד בבוקר חסדך" הם:
"חלב", ובספרים זה רמז להמתקת הדינים היינו
ש"בוקר" רמז לחסדים, והוא סוד מה שאמר
הכתוב: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו"
והיינו שמראה לבן רמז על חסדים, וחלב הוא
לבן. ויש לי לרמזו בזה עוד ע"פ מה ששמעתי
פעם מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א
שהביא מצדיק אחד שהיה אומר שבבוקר
אנשים שותים קפה, והנה, ענין הקפה הוא
פלא גדול, שהרי לוקחים קפה שהוא שחור
ומר, ומערבים אותו עם סוכר שהוא לבן ומתוק,
ושופכים עליו מים חמים ואחר כך חלב קר,
וזה פלא, וביאר כך: אנחנו לוקחים קפה מר,
ומערבים אותו עם סוכר מתוק, ומערים לתוכו
מים חמים וחלב קר, ואומרים ומברכים את ה':
"ברוך אתה וכו' שהכול נהיה בדברך", והיינו: בין
אם מתוק, בין אם מר, בין אם חם ובין אם קר:
"שהכול נהיה בדברך", אנחנו מקבלים את הכול
באהבה, ויודעים שהכול הוא מה' יתברך. ואם
תמצוי לומר זה גם עניין זה של המתקת הדינים,
ע"י ערבוב קפה שרומז לדין בחלב שרומז
לחסדים, וכנ"ל, וזו

היא בחינת חודש זה
שאפילו שהוא חשוך
כביכול העבודה
שלנו היא בבחינת:
"ואמונתך בלילות".
ועוד יש רמז בחודש
זה שהלילות
מתחילים להיות
ארוכים יותר, ושוב
זה רמז לענין הנ"ל.

< שהברכות לא יהיו
לבטלה ח"ו! >

פעם אמר לי המשיח דישיבת "קול
יעקב" הגה"צ ר' חיים שיפמן שליט"א בשם
אחד הצדיקים, שאדם שכל הזמן אומר: "למה
הוא עשה לי כך?" וכדו' הרי הוא מברך ברכות
רבות לבטלה בכל יום, שהרי הוא אומר פעמים
רבות ביום: "שהכול נהיה בדברך" - וא"כ
כשהוא חושב שפלוני עשה לו כך הברכה
כביכול לבטלה שהרי הוא מודה בה שהכול זה
מה' יתברך, וזו היא עבודתנו בחודש זה
להתחזק באמונה וביטחון כדקא יאות.
חודש טוב! בשורות טובות!

קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

מכתב חיזוק בעקבות
המצב הקשה בארה"ק

מאיר סנדר
Meir Sender
Rabbi in Jerusalem
Author: Divrey Meir

הנה אנו נמצאים כעת בשמיים אלקים בתוכנו, הלא הוא זקן ראשי הישיבות והרבנים בדורנו, מרן הגאון הצדיק רבי אליקים שלינגר שליט"א (נולד בכ"ז חשוון התרפ"ב), ראש ישיבת 'הרמה' בלונדון ומח"ס 'בית אב' ועוד. הרב הגר"א שליט"א היה מקורב למרנן ורבנן מאורי ישראל - החזון איש, הרב מבריסק [וכל מקום שמצויין בספריו 'מורן צל' הכוונה היא לרב מבריסק], מהר"צ דושינסקי והגר"ר בנגיס - זכר צדיקים לברכה, ודבק מאד בדרכם. נביא כאן מדבריו על מעלת לימוד התורה מתוך ספרו 'בית אב' (ליקוטים ח"א - פתיחה א), לקראת היא"צ של מרן החזון איש - ז"ע - וזה לשונו:

בס"ד, אור לכ"ז תשרי תשפ"ד
הנה אנו נמצאים כעת בשמיים אלקים בתוכנו, הלא הוא זקן ראשי הישיבות והרבנים בדורנו, מרן הגאון הצדיק רבי אליקים שלינגר שליט"א (נולד בכ"ז חשוון התרפ"ב), ראש ישיבת 'הרמה' בלונדון ומח"ס 'בית אב' ועוד. הרב הגר"א שליט"א היה מקורב למרנן ורבנן מאורי ישראל - החזון איש, הרב מבריסק [וכל מקום שמצויין בספריו 'מורן צל' הכוונה היא לרב מבריסק], מהר"צ דושינסקי והגר"ר בנגיס - זכר צדיקים לברכה, ודבק מאד בדרכם. נביא כאן מדבריו על מעלת לימוד התורה מתוך ספרו 'בית אב' (ליקוטים ח"א - פתיחה א), לקראת היא"צ של מרן החזון איש - ז"ע - וזה לשונו:

"והנה היום יאהרצייט של מרן החזון איש זצ"ל, והנני רואה דמותו מלפני, כי הוא ה' פלאי, לא רב לא רבי לא ר"מ לא שום מלשה בעולם, אלא סתם כן תורה שעמל ויעג בתורה לעצמו וזה ה' תכלית חייו, ולא ה' לו שום משרה ותפקיד זולת זה, ולמעשה זולת ה' רבן של ישראל וכל העם נמשך אחריו ונתקיים בו כל המשנה דהלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה נקרא ריע אהוב וכו' מלבשתו ענוה וכו' ונהנין ממנו עצה ותושי' ונעשה כמעין המתגבר וכו' מגדלתו ומרוממתו וכו', ויש לדייק לשון משהו זה, לא נאמר שהוא נעשה ריע, פי' שעמל בכך להיות ריע אלא נקרא כן מעצמו בפי הבריות, לא נאמר שהוא נותן עצה אלא הננים ממנו, פי' שהוא לא ביקש את זה כלל, אלא ללמוד תורה לשמה ובע"כ ממילא זוכה לדברים הרבה, ודבר נפלא נאמר בענין זה בפי הגרש"ר הירש זצ"ל על הפסוק משלי בפ"ד ט', וכן נלמד מלשון ריע עטרת תפארת תמגן, וביאר תמגן מלשון אסיא במגן מגן שוויאפי' מגן הוא לשון חנם אשר מיגן צריך בידך שנפלו לפניך בחינם ובנקל, כדאי' במדרש שאמר הקב"ה לאביהם כי מתנת חנם נתנו לו, כן ביאר הפסוק במשלי, כי הת"ח לא יתן זה כלל לחיצוניות אין יחי' נראה בפי הבריות, אלא יעמול רק בתורה שהוא לית חן והעטרת תפארת החיצונית אין לו צורך בו כלל, והוא שאמרנו שאין שום תכלית בעולם זולת עמל התורה, והוא שאמר ר' אליעזר לאביו שבקשתו בחייו לא היתה אלא תורה, לא קרקע ולא זהב, ורק מפני שלא ביקש את אלה ולא ה' שוים בעיניו, ע"כ נתמלא בקשתו שיהיה לתורה."

לנו חסדי ה' עמנו תמיד, שהרי רק היה זמן קצר של הסתר פנים והתוצאות הם נוראות ר"ל (עד כאן מתוך דבריו). ולכן יש להתחזק הרבה בענייני אמונה וביטחון בה', וכן בשמחה ובחיון זה לזה שע"י כך מעוררים רחמים - וכמש"כ בזוהר הקדוש שע"י שאדם מעורר רחמים על חברו כן מתעורר עליו.

וכמובן שיש להתחזק בשמירת שבת מתוך שמחה, וכמו שאמר הפייטן: "מעין עולם הבא יום שבת מנוחה כל המתענגים בה יזכו לרוב שמחה, מחבלי משיח יוצלו לרוחה פדותנו תצמיח ונס יגון ואנחה", דייקא נמי שכתב: "מתענגים בה" - והיינו לא סתם לשמור את השבת אלא להתענג בה ולשמח, ובאמת ראו ניסים גלויים לשומרי שבת במלחמה זו ואכמ"ל, וכמו שהעידו בפניו פליטים שהגיעו כאן לבית וגן מלחמה רווה הסמוך לגדר עזה, שלא נכנסו אליהם האויבים כלל, ואמרו לו שעוד שני ישובים כמותם שהיו שומרי שבת היה להם נס כזה.

וכמובן שאם מדברים על אמונה וביטחון שהם סגולה נפלאה להינצל מכל רע, וכמו שכתב רבינו הגר"ח מוואליזין זיע"א בספרו "נפש החיים" ואכמ"ל, אז ודאי שיש להתחזק חושית שה' כנגדו ובפרט בעת התפילה, ואם כן ברור שיש להתחזק הרבה שלא לדבר בעת התפילה ובפרט בעת צורת השש"ץ וכמו שכתב השו"ע (סי' קכ"ד ס"ז): "אין לשוח שיחת חולין בשעת השש"ץ חוזר התפילה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגעוין בו" - ומגדל העונש שמביא השו"ע נלמד גדול השכר המגיע למי שנוהר בזה, וידוע על רבים שראו בזה ישועות למעלה מדרך הטבע.

וכמובן שאם מדברים על אמונה וביטחון שהם סגולה נפלאה להינצל מכל רע, וכמו שכתב רבינו הגר"ח מוואליזין זיע"א בספרו "נפש החיים" ואכמ"ל, אז ודאי שיש להתחזק חושית שה' כנגדו ובפרט בעת התפילה, ואם כן ברור שיש להתחזק הרבה שלא לדבר בעת התפילה ובפרט בעת צורת השש"ץ וכמו שכתב השו"ע (סי' קכ"ד ס"ז): "אין לשוח שיחת חולין בשעת השש"ץ חוזר התפילה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגעוין בו" - ומגדל העונש שמביא השו"ע נלמד גדול השכר המגיע למי שנוהר בזה, וידוע על רבים שראו בזה ישועות למעלה מדרך הטבע.

כללו של דבר: אמונה, ביטחון, שמחה, שמירת שבת ועונג בה, וכבוד התפילה ושתיקה בה. וידוע מה שרמזו בספרים: "שיבה" - ר"ת "שתיקה יפה בשעת התפילה", וזה סגולה נפלאה לאריכות ימים ושנים ולהינצל מכל רע.

יתן ה' שלא יהיה שום פגע ושום לעם ישראל, ויתקיים בנו: "מחבלי משיח יוצלו לרוחה פדותנו תצמיח ונס יגון ואנחה", אמן!

עוד כתב שם: "ובפרט נחוזה השקפה זו בחינוך הבנים שיתגדלו באורא שהשקפת החיים הוא שרק מי שזוכה לעמל בתורה הוא יגיע לתכלית החיים, אפילו שיהי' מצבו פת במלח, ובמו שמספרים ממרן זצ"ל (ראיתי מעשה זה נדפס אבל לא שמעתי' בבית מדרש זצ"ל, אבל עכ"פ יש בה למוד גדול) כשהי' בחור צעיר בכשרונות עצומים בא אחד מן המשפחה אל אביו הגר"ח זצ"ל וא"ל שישלח אותו לבי"ס להיות פרופסור, ומה שיושב בישיבה לא יזכה לכתר בזה, וענה לו הגר"ח א"כ יהי' בקי בש"ס ולא יעל פרופסור, וטען הלה שאם ימשיך לישוב בישיבה גם לא יכול להיות בעל פרנסה גדול, וא"ל הגר"ח א"כ בקי בש"ס ולא יהי' בעל פרנסה גדול, וענה הלה הלא סו"ס שעלול שיחסר לו פרנסה, עם כל כשרונותיו הנ"ל, אז קפץ הגר"ח ואמר בשמחה, אייני גיוואלדיג! (נפלא) א ארימאן און א בקי בכל התורה! (אביו ובקי בכל התורה) והוא שאמר דוד המלך ע"ה אלולא תורתיך שעשועי אז אבדתי בעיני, היינו שלא מרגיש שום שעשוע ונחת רוח אלא בתורה לבד, כששורה רוח כזה בבית האב רק אז גם הבנים ידעו שעיקר תכלית החיים היא עמל התורה, והוא שאז"ל לעולם אל ילמוד אדם ע"מ שיקרא רבי אלא ילמוד לשמה וסוף הכבוד לבוא, ודוקא ע"י לימוד כזה שיעשה עיקר המטרה בחיים רק עמל התורה, אז זוכה לכתר תורה, וכאמור זה מביא לבקשה ותפילה, צריך שיהי' דבר זה ניכר בפרט בתפלת אהבה רבה שיורגש התעוררות מיוחדת לבקש מה' להאר עיניו בתורתך ותן בלבנו להבין ולהשכיל שזה לבד מבקשים אחת שאלתי מבית ה' אותה אבקש, וברכת התורה לבקש אנוחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל וכו', כן צריך להיות הרוח האמיתי שישירה בין בני תורה." עכ"ל הגר"א שליט"א.

נחתום בברכה נאמנה, שיאריך ימים על ממלכתו בבריאות גופא ונהורא מעליא, וזכה עוד שנים רבות וטובות ליהנות מזיו תורתו והנהגתו, עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

הגר"א שליט"א נואם במעמד הכנסת ס"ת לשיבתו - סבת תשע"ז | צילום: דודי בראון

הוספות ממורנו הגאון רבי שמואל הלוי רוטמן שליט"א לגליון 'דברי מאיר' - תשרי התשפ"ד (שומר לי ביום חמישי, כ"ח אלול התשפ"ד)

הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:
א) בענין מה שהיה אומר הגרש"ז אולמן זצוק"ל על הפסוק: "עשיתי ככל אשר ציויתני", ופרש"י: "שמחתי ושמחתי את אחרים", והיה אומר שרואים מכאן שזה העיקר! - אמנם זה נכון! אך יש לציין שבפשטות כוונת חז"ל היא לומר על מצוה זו של מעשר שהוא שמח בה ושימח את אחרים, והביאור הפשוט הוא: "ככל אשר ציויתני" במצוה זו.
ב) בענין השאלה של הגאון ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א לגבי אדם שגנב קושקל האם הוא יוצא בלולב - לכאורה יש להקל בזה כי כתב השו"ע שבדיעבד יוצא אפילו אם נטל הד' מינים זה אחר זה, וא"כ האגד אינו לעיכובא, ולכן יש להקל בזה שיוצא.
ג) בענין השאלה של הגאון ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א לגבי מי שנטל הלולב בטעות בשבת האם הוא יכול להניחו היכן שירצה - יש לציין שלגבי מוקצה מחמת גופו האחרונים האם הוא יכול להניחו באיזה מקום שירצה (א"ה: זה נכון ועי' במ"ב סי' ש"ח סק"ג ובסי' ש"א ס"ה, ועי' היטב במ"ב סי' ש"ח סק"ה).

פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד
חפשו: מכון דברי מאיר / הרב מאיר סנדר